

A 1880/UKK**Afgreiðsla** Norræna þekkingar- og menningarnefndin

Nefndarálit norrænu þekkingar- og menningarnefndarinnar um

**þingmannatillögu
um vinaskóla og vináttutengsl menntastofnana****Tillaga**

Norræna þekkingar- og menningarnefndin leggur til að

Norðurlandaráð beini þeim tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar

að vinna að útfærslu ramma um norrænt samstarf á sviði menntamála og þá einkum að því er varðar að koma á fót skipulagi fyrir vinaskóla og vináttutengsl norrænna menntastofnana til hagsbóta fyrir samheldni á Norðurlöndum og norræna sjálfsmynd.

Bakgrunnur

Vinabæir hafa um langt skeið verið þekkt fyrirbæri í mörgum sveitarfélögum í bæði norrænum og evrópskum ríkjum. Reynslan hefur verið misjöfn og vinabæir eru venjulega ekki efst á lista yfir áherslumál á fjárhagsáætlunum sveitarfélaga. Því verður fyrirbærið oft yfirborðskennt vegna þess að vinabæirnir eru svo margir að í raun er bara um að ræða skrautfjöður.

Norræna þekkingar- og menningarnefndin vill því að vináttuhugtakið verði notað á vettvangi stofnana, þannig að t.d. grunnskóli í Finnlandi velji danskan grunnskóla sem „vinaskóla“. Eða að sænskur framhaldsskóli velji danskan „vinaframhaldsskóla“.

Hugmyndin er að hver skóli eða menntastofnun hafi sjálfsvald og að einungis verði komið á fót nýjum ramma sem auðveldi alla umsýslu.

Markmiðið með vinaskólum er að auka miðlun menningar og reynslu milli Norðurlandanna. Samskiptin geta farið fram í formi sameiginlegra verkefna á netinu milli bekkja, lítilla hópa, sem heimsækja hvern annan eða á grundvelli nemendaskipta, þar sem stakir nemendur geta dvalið í öðru norrænu ríki, búið á heimili og sótt kennslu.

Því fyrr sem nemendur kynnast norrænni arfleifð og sjálfsmynd, því sterkari sess munu Norðurlöndin öðlast í huga þeirra – þar á meðal áhugann á að dveljast í öðru norrænu ríki til að stunda nám eða vinnu.

Sjónarmið nefndarinnar

Nefndin er einhuga um að styðja tillögu Norræns frelsis um að koma á fyrirkomulagi um vinaskóla á milli norrænna menntastofnana.

Það er mat nefndarinnar að í tillögunni geti falist tækifæri til að auka tengsl á milli skóla á Norðurlöndum og verkefnið væri þannig útvíkkun á starfi norrænna skóla um vinabekki. Kostur tillögunnar er einmitt sá að byggt er á fyrirliggjandi starfi. Kerfi vinaskóla skilar auknari tengslum og þátttöku en vinabekkir gera og þar sem verkefnið er háð samþykkis skólastjórnenda byggir starfið ekki á hugsjón einstakra kennara um norrænt samstarf.

Tilgangur tillögunnar er að byggja brýr og gera samstarf norrænna skóla kerfisbundið. Með nánara samstarfi á milli skóla á Norðurlöndum myndast meðal annars grundvöllur til að afla þekkingar á sameiginlegum áskorunum, koma með tillögur um lausnir og fræðast meira um menningarmun og mismunandi tungumál landanna. Þannig má skapa grundvöll til að auka þekkingu og færni kennara jafnt sem nemenda. Þetta gæti skapað tækifæri til kennaraskipta eða starfspeglunar og gert kennurum kleift að kynna sér kennsluaðferðir í öðrum norrænum löndum og hvernig mæta má áskorunum í starfi. Nemendur og bekkir gætu haft bekkjaskipti innan ramma Nordplus og þannig kynnts hversdegi og skólagöngu nemenda í hinum norrænu löndunum. Þá skapast einnig tækifæri til netfunda og sameiginlegs fjarnám í gegnum gáttina *Norðurlönd í skólanum*. Með því að nemendur geti þegar á unga aldri kynnst menningu og tungu annarra norrænna landa verður auðveldara fyrir þá seinna á ævinni að sækja menntun eða störf í öðru norrænu landi.

Það er ósk nefndarinnar að innan Nordplus-áætlunarinnar verði tilföngum veitt til verkefnisins um vinaskóla. Þannig geti skólarnir gengið að því vísu að með því að fá samþykki sem vinaskóli opnist aðgengi að fjármunum til bekkja- eða kennaraskipta. Það er álit nefndarinnar að þetta myndi auka áhuga skólanna og skólastjórnenda á verkefninu.

Innan ramma verkefnisins *Norðurlönd í skólanum* ætti að vera hægt að tengja saman skóla á öllum Norðurlöndum sem vilja og *Norðurlönd í skólanum* myndi annast umsýslu við kerfið. Þá væri hægt að nýta Norðurlönd í skólanum til að skapa regluverk í kringum vinaskólaverkefnið.

Norrænt samstarf er að miklu leyti starf samstarfsneta. Með tillögunni gefst tækifæri til að efla norrænt net á sviði menntamála sem hjálpar til við að gera Framtíðarsýnina 2030 um sjálfbærasta og samþættasta svæði heims að verkuleika.

Tillagan leggur einnig sitt af mörkum til að uppfylla fjórða markmiðið í Heimsmarkmiðunum – Menntun fyrir alla: „Menntun er lykilatriði í velferð og opnar heim tækifæra sem gera hverju okkar kleift að leggja okkar af mörkum til sjálfbærs samfélags.“

Talið er að verkefni um vinaskóla muni kosta 1.700.000 da.kr. fyrsta árið og síðan 900.000 da.kr. árlega. Í kostnaðinum felast laun og rekstrargjöld. Þessi upphæð er háð því að verkefnið fari fram innan ramma fyrirliggjandi starfsemi, t.d. *Norðurlönd í skólanum*.

Reykjavík, 29. júní 2022

Aron Emilsson (SD)
Camilla Gunell (ÅSD)
Heidi Viljanen (sd)
Kathrine Kleveland (Sp)
May Britt Lagesen

Mikko Kinnunen (cent)
Outi Alanko-Kahiluoto (grænum)
Marcus Knuth (V)
Veronika Honkasalo (vinstri)
Ville Kaunisto (saml)